

Posudok habilitačnej práce

Téma: Historical and Comparative Aspects of English and Spanish Theological Terminology

Autor: Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD.

Oponent: doc. PhDr. Pavol Kvetko, mim. prof.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Predložená habilitačná práca Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD., sa zameriava na podstatné teoretické otázky problematiky náboženskej terminológie v španielčine a angličtine, hlavne so zreteľom na lexikografické spracovanie. Za cieľ si kladie systémovo opísať problematiku náboženskej terminológie v angličtine a španielčine predovšetkým z historického a komparatívneho hľadiska. Hlavným cieľom je zistiť spoločné znaky jazykov patriacich do odlišných jazykových vetiev, zistiť príčiny súčasného stavu. V jednotlivých kapitolách autorka využíva predovšetkým poznatky zahraničných jazykovedcov zaoberajúcich sa danou problematikou (Ayerbe Linares, Hall, Bendt, Vaan, Hughs, Ayto, Crystal, Baugh, Algeo, a mnohých ďalších), postupne a podrobne prezentuje a teoreticky rozoberá jednotlivé termíny, príčiny a s tým súvisiace problémy (od *historical linguistics* po *areal linguistics*). Podľa autorky ide o tri hlavné príčiny štruktúrnych podôb skúmaných jazykov v danej oblasti: spoločný pôvod, preberanie slov a konvergentný vývin, ktorým sa podrobne venuje v troch kapitolách tvoriacich jadro práce. Najpodrobnejšie rozoberá preberanie slov z rôznych jazykov (od hebrejčiny cez aramejčinu po francúzštinu). Rozbor jednotlivých názorov a diskusia vyúsťuje do ukážok v konkrétnej slovníkovej podobe. Aj keď autorka kladie dôraz na diachróniu, správne nezabúda ani na synchronnú stránku problematiky, t.j. súčasný stav ako dôsledok vývoja, ktorý predstavuje ukážkami so slovníka v 4. kapitole, jasne ilustrujúce štruktúrne podobnosti v skúmaných jazykoch.

V súvislosti s využívaním prameňov máme dve poznámky. Podľa nášho názoru sumarizácia Whorfovej teórie je neopodstatnene dlhá (s. 19), aj keď jeho úloha a prínos do problematiky sú nespochybniteľné. Myslíme si tiež, že napriek neobvykle vysokému počtu prameňov, by sme odporúčali v budúcom projekte doplniť literatúru o niektoré pramene, aj keď starších autorov, ako napríklad E. Nida (1964), Nida, E and C. Tabor (1969), ktoré sa priamo zaoberajú problémami prekladu v náboženských textoch (Biblii). Na druhej strane, v tejto súvislosti treba podotknúť, že pri preklade náboženských textov, podobne ako v literárnych textoch, môže dôjsť k čiastočným odlišnostiam (problémom) medzi systémovým ekvivalentom (zachyteným v slovníku) a prekladovým ekvivalentom v konkrétnom texte.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Spracovanie tematiky je na veľmi dobrej teoretickej i metodologickej úrovni. Autorka vhodne využíva poznatky zahraničných jazykovedcov zaoberajúcich sa danou problematikou. Prehľad, znalosť a dobré zvládnutie veľkého množstva odbornej literatúry a prameňov (vyše 230 položiek, čo hodnotíme veľmi pozitívne) svedčia o schopnosti autorky vystihnúť podstatu problému a sústrediť sa na najdôležitejšie fakty. Za najhodnotnejšie časti práce považujeme precízne spracovanie slovníkových častí. Práca okrem mapovania jednotlivých názorov a termínov prezentuje konkrétne fakty/poznatky, ktoré môžu prispieť k riešeniu niektorých teoretických i praktických otázok tejto problematiky.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Samotná práca je, resp. bude súčasťou väčšieho projektu, ktorého výsledkom má byť multilingválny slovník, to znamená, že bude mať priamu aplikáciu v praxi a z tohto hľadiska je treba pristupovať k danej problematike a hodnotiť ju pozitívne. Práca, okrem zmapovania problémov, môže poslúžiť ako teoretický základ konkrétnej lexikografickej praxi. Jasne naznačuje aj perspektívy do budúcnosti – môže byť podnetom pre ďalší výskum, predovšetkým prepojením na slovenčinu a svojou teoretickou stránkou sa dá využiť v jazykovede, a praktickou môže poslúžiť učiteľom i študentom zaoberajúcimi sa príslušnou oblasťou. Za najväčší prínos považujeme fakt, že práca je príkladom spojenia teórie s praxou. Práve túto skutočnosť treba hodnotiť kladne, pretože v mnohých lexikografických prácach (slovníkoch), okrem iného, často chýba teoretický rozhľad, dostatočné teoretické poznatky a ich následne systematické uplatnenie v praxi, čo sa odráža v kvalite slovníkov.

Za zmienku stojí aj to, že ukážky zo slovníka (a slovník ako taký), svojim spracovaním môžu slúžiť používateľom oboch jazykov, na rozdiel od bežných bilingválnych slovníkov, ktoré v skutočnosti uprednostňujú používateľov len jedného jazyka.

Kladne hodnotíme už samotnú skutočnosť, že si habilitantka vybrala lexikografickú problematiku, ktorá v súčasnosti na Slovensku na rozdiel od zahraničia, v oficiálnych hodnoteniach, v rôznych akreditačných komisiách, nie je, na škodu veci, vysoko hodnotená.

4. Posúdenie formálnej stránky práce

Habilitačná práca má 133 strán, je formálne štruktúrovaná na štyri kapitoly s rozsiahlym úvodom, záverom, dvoma prílohami (abbreviations, biblical names and toponyms), bohatou bibliografiou a rovnako rozsiahlym slovenským resumé. Práca je koncipovaná logicky a systematicky s jasne stanovenými cieľmi, a je napísaná vo výbornej angličtine. Menšie nepresnosti sme našli v slovenčine, kde niekedy badať vplyv anglického jazyka (*Babylonská veža*, s.109; *Starý Svet, Nový Svet, Starý Zákon, Nový Zákon*, str. 111; *etymológiách*, str. 113).

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neudelenie) vedecko-pedagogického titulu docent

Predložená habilitačná práca Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD.: Historical and

Comparative Aspects of English and Spanish Theological Terminology spĺňa všetky požadované kritéria a požiadavky habilitačného konania a preto **odporúčame**, aby bola prijatá ako podklad habilitačného pokračovania a aby po úspešnej obhajobe, aj vzhľadom na publikačnú a pedagogickú činnosť doma i v zahraničí, bola autorke udelená vedecko-pedagogický hodnosť **docent** v študijnom odbore 2.1.32.

V diskusii by sa mala habilitantka vyjadriť k týmto problémom/otázkam:

- V čom spočívajú rozdielnosti vplyvu francúzskeho jazyka na angličtinu a španielčinu?
- Do akej miery sa dajú robiť paralely medzi slovenčinou a skúmanými jazykmi? V akom vzťahu, z hľadiska skúmanej problematiky, je slovenčina k skúmaným jazykom, resp. nakoľko platia závery ku ktorým habilitantka dospela aj pre vzťah slovenčiny k skúmaným jazykom?
- Vysvetlite presnejšie termíny: *language family, branch, group; origin a source of borrowing; systémový (slovníkový) a prekladový ekvivalent*.

Modra 21.4. 2014

doc. PhDr. Pavol Kvetko, mim. prof.
Katedra anglistiky a amerikanistiky
Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave